

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Od uredništva. — Obligatorično zavarovanje vinogradov proti toči. — O sajenju in rentabilnosti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko. — Gozd in ravnanje žnjim. — Kaj nas uči lanska peronospora? — Kmetije, sadite turško repico ali topinambur! — Naprava za zračenje hlevov. — Rjavi hrošči so tu! — Obramba pred pomladanskim mrazom. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Uredništva

raznih listov opetovano opozarjamo, da je ponatiskovanje člankov iz „Gospodarskega Glasnika“ dovoljeno le, če se navede, odkod so. Ponatiskovanje brez navedenega vira pa ni le nehonetno, ampak je tudi postavno kaznjivo.

Uredništvo „Gospodarskega Glasnika“.

Obligatorično zavarovanje vinogradov proti toči.

(Sestavil Janko Žunkovič, nadučitelj in posestnik pri Sv. Marjeti nižje Ptuj.)

Skoraj vsako leto se pripeti, da toča tu ali tam pobije vinograde popolnoma ali vsaj deloma. Posebno neusmiljeno je razsajala preteklo leto po Gornjih Halozah, po občinah Stoperce, Žetale, Nadole in Sv. Bolfank. Toča je prihrula večkrat zaporedoma ter je padala s tako močjo, da ni uničila samo listje in grozdje, temveč poškodovala je tudi trte (les) v taki meri, da bodo prizadeti posestniki čutili škodo še nekaj let.

Prehodi sem te žalostne po toči poškodovane kraje in prepričal sem se osebno o veliki bedi in strašnem siromaštvu tamošnjih prebivavcev in slišal sem na lastna ušesa tarnanje in vzdihovanje ubogega ljudstva.

Moj Bog! sem si mislil, ali res ni človeka, ki bi imel srce za to ubogo ljudstvo? Ali se res ne more najti uspešen pripomoček, s katerim bi se rešili ti vsega usmiljenja vredni vinogradniki tega obupnega stanja, koje se žalibog več ali manj vsako leto ponavlja sedaj tu, sedaj tam. Ali v resnici ni mogoče, priti tako strašno prizadetim in obupajočim vinogradnikom na pomoč?

Sliši se tu in tam, da se tudi merodajni krogi začenjajo brigati za to važno prasanje. A kaj pomagajo kmetu le besede! Dejanja hočemo in ničesar drugega.

Govori se, da se namerava uvesti obligatorično zavarovanje vseh posestev proti elementarnim nezgodam vobče, a to gre tako počasi, da tega zavarovanja menda ne bomo nikdar dočkali. To pa radi raznih vzrokov, ki so kmetovavcem tako več ali manj znani.

K obdelovanju vinogradov je že dandanes radi pomanjkanja delavcev, dragote kolja, trsja i. t. d. treba tako visokih denarnih svot, da jih že v dobrih vinskih letih komaj zmagujemo. In prav ima oni, ki pravi, da je vinograd dandanes „luksus“, ki si ga lahko privoščijo le še premožni ljudje.

Vsled tega mi vinogradniki pač ne moremo dalje časa čakati. Ako nam drugi nočejo ali ne vedo pomagati, si hočemo pomagati sami. Ako nam vinogradi le eno leto odrečejo svoje dohodke, smo že grozno oškodovani. Če se pa to zgodi nekaj let zaporedoma, nam pa vinogradi naravnost narekujejo pogin in smrt na našem gospodarstvenem polju. Zgledov za to je dovolj.

Dovolite mi, dragi čitatelji, da spregovorim tukaj na kratko, kako si naj pomagamo sami brez tuje pomoči.

Menda edino sredstvo, katero bi bilo v pomoč in veliko podporo po toči oškodovanih vinogradnikov, bilo bi zavarovanje vinogradov proti toči.

Sicer že obstoje dandanes take zavarovalnice in znane so menda vsakemu vinogradniku; a te že obstoječe zavarovalnice niso za majhnega vinogradnika velike vrednosti in to že iz sledečih vzrokov:

1. Ker je zavarovalnina previsoka, navadno 10% — torej že itak toča za malega posestnika.
2. Ker se po toči storjena škoda prepozno ceni in navadno se še takrat reče od strani pregledovavcev, da ni nobene škode in vinogradnik še toliko ne dobi, kolikor je morebiti plačal zavarovalnine i. t. d.

S takim zavarovanjem torej ni nič.

Prav dobro, koristno in kaj umestno bi pa bilo zavarovanje vinogradov proti toči tako urediti, da je zavarovan vsak vinogradnik, da dobi vsak vinogradnik po toči storjeno škodo povrnjeno. Tako zavarovanje bi imenovali obligatorično ali splošno obvezno zavarovanje.

Kako bi se pa naj to zgodilo?

Nižjeavstrijski deželni vinorejski ravnatelj Reckendorfer je v letošnjih poročilih o vinoreji in kletarstvu obelodanil načrt, po katerem bi se naj uvedlo splošno zavarovanje vinogradov proti toči. Na podlagi tega načrta hočem tudi jaz našim štajerskim vinogradnikom razložiti, kako bi se dalo prav dobro rešiti to jako važno prasanje.

Na podlagi v deželnem zboru sklenjene in od Njih Veličanstva potrjene postave bi naj bil vsak vinogradnik primoran, oziroma dolžen, da da svoje vinograde proti toči zavarovati. Zavarovalnina, katera bi bila v vseh delih naše dežele za enako velik kos vinograda enaka, bi se morala kot nekaka doklada za povrnitev po toči napravljene škode pobirati od pristojne c. k. davkarije.

Vse te v enem letu pri c. k. davkariji vplačane zavarovalnine tvorijo deželni zaklad, namenjen v povrnitev po toči napravljene škode. K temu zakladu bi naj prispevala država primerne doneske, katere bi si po takem prihranila pri odpisu davka, kar bi vinogradniki, ako bi bili proti toči obvezno zavarovani, prav lahko in tudi prav radi pogrešali. Enako bi se k temu zakladu lahko priklopili tudi primerni doneski iz že dandanes obstoječega deželnega pomožnega zaklada. — Po takem bi dosegel ta „točin“ zaklad v enem letu že precejšnjo visokost in bi bil dovolj velik, da bi zadostoval zahtevam po toči oškodovanih vinogradnikov.

Kdo bi pa naj ta zaklad oskrboval? Ta zaklad bi naj oskrboval deželni odbor in sicer popolnoma brezplačno. Po takem bi tedaj prišla vsa od vinogradnikov vplačana zavarovalnina brez vsakega odbitka zopet njim nazaj v žep. Ako bi pa slučajno eno leto toče ne bilo, se ta vplačana svota prihrani za naslednja leta; zaklad bi se tako pomnožil.

Kdo bi moral zavarovalnino plačati?

Zavarovalnino bi moral plačati vsak vinogradnik od vsake parcele, ki je v zemljiškem davčnem katastru kot vinograd vpisana. Za trsnico in ameriške matičnjake bi se zavaroval-

nina naj ne plačevala, če je dotična parcela v katastru tudi kot vinograd vpisana.

Kako visoka bi naj bila zavarovalnina?

Od vsakega ara zavarovanega vinograda bi se naj plačevalo letno najmanj 30 v, torej od 1 ha 30 K, od 1 orala 17 K 26 v, od 1 štirjaškega seznja 1 v, od 1 m² približno 1/3 v.

Vsako poškodovanje po toči bi se moralo v teku 3 dni po toči pri občinskem uradu dotične občine, kjer vinograd leži, naznaniti. Naznanilne pole bi se morale od občinskih predstojnikov vestno in popolnoma nepristransko izpolnjevati in takoj po preteku teh 3 dni, torej četrty dan vposlati naravnost na deželni odbor. Za ta naznanila bi morale biti pripravljene pri vsakem občinskem uradu za to pripravne tiskovine. Na vinogradnika, ki ne pride v teku predpisanih 3 dni naznaniti škode, naj se pri povrnitvi škode ne ozira. To pa zaradi tega, da se ta v resnici nujna zadeva po zanikarnosti in lenobi posameznikov ne zavleče.

Po sprejemu poročila, poslanega od občinskega urada, bi imel deželni odbor takoj (najboljše brzojavno) ukreniti vse potrebno, da se odpošlje komisija na lice mesta pregledovat škodo.

V tej komisiji naj bi bilo 5 mož in sicer:

- a) Eden deželni uradnik, ki je v vinogradništvu natanko poučen, kot vodja komisije;
- b) eden od deželnega odbora imenovan strokovnjak (vinorejski potovalni učitelj);
- c) dva zanesljiva odposlanca dotične občine;
- d) oškodovani vinogradnik.

Ta komisija bi imela na licu mesta dognati:

1. Kako star je poškodovani nasad. Za eno-, dve- in triletno nasade bi se po toči napravljena škoda naj ne povrnila, ker je v takih nasadih še malo grozdja; pač pa bi se naj takim vinogradnikom tedaj, ako je toča tudi les poškodovala, dala vsekdar primerna odškodnina, seveda, ako se je vinogradnik oglasil v določenem roku pri občinskem uradu.

2. Koliko škode je napravila toča v odstotkih.

O tem pa nekaj več. Reckendorfer piše v svojem članku, naj se komisija ozira na to, kakšna bi bila trgateg, ako bi toče ne bilo; n. pr. prav dobra, dobra, srednja ali slaba in z ozirom na to se naj določi visokost svote, ki bi se naj podelila oškodovanemu vinogradniku. Če bi torej dobil vinogradnik, ki bi imel prav dobro trgateg, za oral 2000 K, bi moral dobiti oni, ki bi imel samo dobro trgateg, samo 1000 K, vinogradnik s srednjo trgativjo 500 K, oni s slabo trgativjo le 200 K. Kakšno trgateg bi tedaj imel ta ali oni posestnik, takšna svota bi se mu podelila v povrnitev po toči napravljene škode. Vse to bi naj komisija na licu mesta določila. Tako Reckendorfer.

Po mojem mnenju bi to bilo ne le prav težko dognati, temveč bi bila ta razdelitev naravnost zelo krivična, dasi se morebiti marsikateremu zdi prav pravična. Vsi vinogradniki plačajo po postavi za enako velike kose svojih vinogradov enako zavarovalnino. Toča prihruje, uniči recimo vinogradniku gosp. Geču ves pridelek, ravnotako njegovim mejšem gosp. Valenku, Erženjaku i. t. d. Komisija pride, pre-

ceni škodo ter pripozna gosp. Geču 2000 K, ker bi bila baje trgateg prav dobra, gosp. Valenku in gosp. Erženjaku pa samo 200 K, ker bi bila trgateg teh posestnikov baje slaba. Vinogradnik gosp. Geč bi dobil na ta način 1800 K več nego gosp. Valenko, oziroma gosp. Erženjak, dasi so plačali vsi trije enako zavarovalnino.

Kaj bi iz takega postopanja sledilo, to prepuštim dragim čitateljem v premislek.

Rečem le: Z uvrstitvijo vinogradov v te zgoraj omenjene razrede z 2000, 1000, 500 in 200 K bi imela komisija neizmerno veliko trudapolnega dela, zraven bi pa povzročila toliko nezadovoljnosti in zavisti, besedičenja, obrekovanja in preklinjanja, kakor se navadno godi pri običajnih podelitvah raznih državnih podpor v v denarju ali poljskih pridelkih. Proč torej s tem razredovanjem vinogradov!

Reckendorfer piše nadalje: Vinogradniki imajo pravico terjati povrnitev po toči napravljene škode le tedaj, ako je toča klestila med 1. julijem in 31. oktobrom.

Tudi s tem se ne strinjam. Vprašam le, kaj pa tedaj, ako toča prihruje meseca maja ali junija, kakor se je to zgodilo pred nekaj leti. Dne 16. maja je uničila tudi meni ves pridelek. Nabral sem mesto 70 le 3 hektolitre. Ali niso takrat vinogradniki ravno tako, ako ne bolj potrebni podpore? Od kod pa naj takrat vzamejo denar za nadaljnje obdelovanje svojih vinogradov? Pravico terjati povrnitev po toči napravljene škode bi naj imeli torej vsi vinogradniki brez razlike. Vsi plačajo primerno enako zavarovalnino in vsem gre po takem tudi primerno enaka povrnitev škode. Povrnitev škode se pa ima izplačati brez ozira na to, kedaj je toča uničila vinski pridelek. Le edino na ta način bi bilo to predlagano zavarovanje popolno in obče koristno.

Določiti se ima samo še, kolika je velikost poškodovanja. Vrednost trgatve na enem oralu bi se naj določila na približno 1000 K ali štirjaški sežanj na 62½ v; vrednost 1 ha bi znašala torej 1738 K ali 1 m² 17 v.

Določi torej komisija, da je toča uničila 75% (t. j. tri četrtine letnega pridelka), tedaj si lahko izračuni svoto, ko bi moral dobiti, vsak vinogradnik sam. Evo vam primer:

Gospod Jožef Horvat ima n. pr. desetletni nasad v velikosti 1230 štirjaških sežnjev. Ta nasad je poškodovana toča tako, da je 75% (tri četrtine) pridelka uničenega. Koliko dobi povrnjenega?

Rekel sem da pride na 1 štirjaški sežanj 62½ v povračila. Vinograd meri 1230 štirjaških sežnjev; torej bi dobil gosp. Horvat, ako bi bil uničen ves pridelek, 1230 × 62½ v, to je 768 K 75 v. Ker pa je uničila toča le tri četrtine pridelka, torej 75%, tedaj bi dobil omenjeni vinogradnik samo 75% od zneska 768 K 75 v; to je: 768·75 × 75

538123

384375

57656·25 : 100 = 576·56.

Gosp. Horvat bi dobil v povrnitev škode 567 K 56 v. Zavarovalnina je pa plačal (od 1 štirjaškega sežnja 1 v) 1230 × 1 v, to je 12 K 30 v.

Po tem primeru bi si pač lahko vsak vinogradnik izračunal, koliko bi plačal zavarovalnina za svoj zavarovani vinograd in koliko bi dobil v povrnitev po toči storjene škode.

Samo na sebi pa se razume, da toča ne uniči vedno 75% (tri četrtine); včasih ti vzame samo eno četrtino, to je torej 25%, drugokrat zopet morebiti polovico, to je 50% i. t. d. V teh slučajih se pač mesto s 75 množi s 25, oziroma 50 in dobi se popolnoma pravilna svota.

Preljubi vinogradniki! Tukaj sem vam razvil nekaj načrt, kako bi se naj uredilo zavarovanje vinogradov proti toči, da bi vam vsaj deloma koristilo in pomagal v vaši največji sili. Ta načrt so naši Marjetski vinogradniki sprejeli z velikim navdušenjem ob priliki zborovanja tukajšnje kmetijske podružnice. Iz tega, kakor iz svojih lastnih vsakdanjihkušenj kot vinogradnik sklepam, da bi bilo zavarovanje v ravno navedenem smislu v veliko korist in blagor našim vinogradnikom.

Želeti je le, da bi se po vseh krajih naše lepe vinorodne Štajerske vzbudilo zanimanje za to velevažno zadevo ter da bi se povsod soglasno terjalo od naše visoke vlade, naj ustreže vročim željam trpečih vinogradnikov. Ob enem se pa

obrnimo do naših poslancev z najuljudnejšo prošnjo, naj nam izposlujejo to, kar mi vinogradniki tako nujno potrebujemo.

Mi vinogradniki pa se držimo gesla: Vsi za enega, eden za vse! Če bode storil vsak svojo sveto dolžnost, si bomo priborili kmalu, česar nam je toli treba. — Pomagajmo si sami in pomagal nam bode Bog!

O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko.

(Napisal dr. Julij Olschowy, honorarni docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent v c. k. poljedelskem ministertvu.)

(Dalje.)

Gnojenje. Sladkorna pesa ustvari v kratkem času veliko množino organske substance in zahteva torej mnogo redilnih snovi od zemlje. Med te redilne snovi, ki prihajajo pri gnojenju sladkorne pese v poštev, spadajo dušik, fosfor, kalij in apno. Da pa bo gnojenje sladkorni pesi racionalno, je pred vsem potreba, da poznamo, koliko in kakih redilnih snovi zahteva ta kulturna rastlina in koliko raznega gnoja moramo vsled tega dati zemlji. Preiskave Hellriegla so pokazale, da ima 800 g težka sladkorna pesa 2·9 g dušika, 1·2 g fosforjeve kisline in 1·7 g kalija. Če izračunamo po teh podatkih množino raznih redilnih snovi, ki jo s srednje velikim pridelkom odvajamo zemlji, potem dobimo tako velike množine redilnih snovi, da je popolnoma nemogoče, te množine spraviti v zemljo s pomočjo gnojil. Sicer pa tako velika množina redilnih snovi tudi ni potrebna, ker je v zemlji vedno nekaj redilnih snovi, ki jih pesa lahko vzame in izrabi. Torej bo gnojenje pred vsem pač imelo to nalogo, da bo množino redilnih snovi, ki so v zemlji, dopolnjevalo na način, kakor ga zahteva sladkorna pesa, oziroma z gnojenjem se bo primerno zadoščalo posebnim potrebam sladkorne pese glede krmilnih snovi. Da pa določimo, katera gnojila potrebuje zemlja za sladkorno peso, v ta namen imamo dvoje potov: praktični poskus z gnojenjem in kemično preiskavo prsti.

Kolikor se danes ve, se moramo pri gnojenju sladkorni pesi ravnati po pravilih, ki jih bomo opisali v naslednjem.

a) Dušikovo gnojilo: Sladkorna pesa zahteva med vsemi kulturnimi rastlinami največ dušika ali dušca. Pri poskusih, ki so se v zadnjem času naredili v Lauchstädtu, se je pokazalo, da je vzela sladkorna pesa iz hektarja zemlje 201 kg dušca, kar je enako približno 13 metriskim stotom dušičastega gnojila (čilskega solitra). Ker potrebuje sladkorna pesa tako veliko množino dušca, bomo pač morali pesi gnojiti pred vsem izdatno z dušikom, da bo lahko dajala primerne pridelke. V prejšnjih časih so se bali zelo izdatno gnojiti z dušcem, ker se je pokazalo, da je vsled izdatnega gnojenja z dušcem poprečna (relativna) množina sladkorja v pesi postala manjša. Danes pa je ta strah že spoznan kot prazen, ker je moderna sladkorna pesa proti dušiku zelo odporna in ker se vsebina sladkorja tudi po zelo izdatnem gnojenju z dušikom le neznatno zmanjša. V Lauchstädtu se je pri zgoraj navedenih poskusih pokazalo, da se je vsebina sladkorja znižala pri gnojenju s 400 metriskimi stoti hlevskega gnoja za 0·39 odstotka, pri 400 metriskih stotih hlevskega gnoja (globokega) za 0·57 odstotkov in pri 5 metriskih stotih čilskega solitra za 0·50. Pri poskusih, ki so se naredili na deželi pa je nazadoval sladkor še za manj; poprečno je znašal pri čilskem solitru 0·14 odstotka, pri žveplovokislem amonijaku 0·08 odstotka in pri apnovem dušču celo 0 od sto. Privzeti dušik nakopičuje sladkorna pesa po večini v listih. Od množine dušika, ki smo jo navedli v zgoraj omenjenem poskusu, odpada 112·6 kg na ščavje in 88·4 kg na koren. Dušik se lahko da sladkorni pesi v raznih oblikah in sicer v hlevskem gnoju, gnojnici, zelenem gnoju, čilskem solitru, žveplovokislem amoniju kot apnov dušik.

Hlevski gnoj igra pri gnojenju sladkorni pesi jako veliko ulogo. Mnogobrojni poskusi so pokazali, da se s samimi umetnimi gnojili ne da doseči najvišji pridelki, ampak le tedaj, če se ob enem daje tudi hlevski gnoj. Sladkorna pesa je za gnojenje s hlevskim gnojem zelo hvaležna in ga tudi zelo dobro izrabi in sicer tem bolj, čim bolj je zemlja že sama po sebi primerna in priprava za sladkorno peso. Ta ugodni vpliv hlev-

skega gnoja tiči pred vsem v njegovem dušiku, dočim se druge redilne snovi, ki jih ima, razmeroma slabo izrabijo. Koliko hlevskega gnoja moramo dati sladkorni pesi, to je odvisno od dveh reči. Prvič od zemlje, drugič pa od kakovosti gnoja, ki je po živini, krmi, stelji, obdelavi in ležanju gnoja lahko različna. Dokler hlevski gnoj leži, se na raznovrstne načine razkrajja, kar povzroča razne bakterije, ki so v njem in vsled tega se lahko zgubi mnogo organske substance, a tudi mnogo dušika lahko gre s tem v zgubo. Tudi se dušik lahko zveže, ker preide iz lahko sprejemljive oblike v organsko obliko, ki je rastlina potem ne more kar tako lahko asimilirati. V neugodnih slučajih lahko znaša zguba organske substance do 50%, a tudi izguba dušika (prostega in onega, ki izhlapi z amonijakom) lahko doseže celo 37%, kakor so pokazali poskusi Stutzerja. Ker se te zgube s sredstvi, ki so nam danes na razpolago, ne dajo popolnoma preprečiti, moramo v praksi delati vsaj na to, da jih kolikor mogoče zmanjšamo in omejimo. Na to moramo delati tem bolj, ker se z izgubo dušika, najdražje redilne snovi za rastline in živali, ne izgube velike vrednote samo za posamezna gospodarstva, ampak tudi za narodno premoženje.

Za obdelovanje hlevskega gnoja na gnojišču so se nasvetovala kemična in mehanična sredstva, vendar pa so se kot najboljše in najizdatnejša pokazala le mehanična. Med temi sredstvi hočemo na tem mestu omeniti le eno, ki zadošča vsem zahtevam v praksi in ki se da v vseh slučajih, tudi v malih in srednjih gospodarstvih, z uspehom rabiti. To pa je sledeče: V hlevu se po možnosti porabi toliko stelje, kolikor je je treba, da se vsi tekoči odpadki popolnoma popijejo, na gnojišču pa se mora gnoj stlačiti in ohraniti vlažen. Gnojnica, ki se nabira pod gnojiščem, se nabira v posebni jami in tam jo konserviramo s tem, da ji dodamo nekoliko žveplove kisline. Z gnojnico pa ne smemo zamakati ali škropiti gnojišča, ker izgubi gnojnica pri tem mnogo dušika. Kakor na gnojišču, tako se da hlevski gnoj dalje časa shraniti tudi v hlevu. Globoki hlevski gnoj izgubi, kakor so pokazali poskusi v Lauchstädtu, le 13% dušika in postane tak, da je njegova porabnost za gnojenje še tem večja. Ker zahteva sladkorna pesa zelo mnogo dušika in je torej neizogibno, da ji moramo gnojiti s hlevskim gnojem, je za pridelovanje sladkorne pese primerno pripravljanje in shranjevanje hlevskega gnoja neizmerno važno.

Množina hlevskega gnoja, ki je potrebna za gnojenje sladkorni pesi, je lahko po raznih krajevnih razmerah zelo različna. Splošno pa se lahko reče, da zadošča 300 metriskih stotov na hektar. Sladkorni pesi se s hlevskim gnojem ne sme nikdar gnojiti v spomladi, ampak edino le v jeseni ali pa v poletju prejšnjega leta. Da je učinek hlevskega gnoja tem večji, je najprimernejše, če ga takoj, ko smo ga raztrosili, tudi podorjemo. Če leži dalje časa na kupih ali pa raztrošen, izgubi zelo mnogo dušika in s tem seveda tudi svoje vrednosti. Če smo gnoj na gnojišču slabo obdelovali, mu daljše ležanje na polju manj škoduje, ker je tako že izgubil precej dušika. Kako globoko ga podorjemo, to se ravna po kakovosti zemlje, v katero ga spravimo. Čim težja je zemlja, tem bolj plitvo, čim lažja je, tem bolj globoko ga moramo podorati. Splošno pa varijira globina od 15 do 30 cm. Po poskusih v Nemčiji pa je boljše podorati hlevski gnoj bolj plitvo ko globoko.

Razen hlevskega gnoja se lahko tudi gnojnica porabi za gnojenje sladkorni pesi. Živalska scalina ima približno 10% dušika, gnojnica pa le 2 do 2·5%. Dušikova množina v gnojnici je pred vsem odvisna od načina, kako gnojnico dobivamo in hranimo. Pri načinu, kakor smo ga opisali zgoraj, je gnojnica izgubila zelo mnogo dušika, ker je šla prej skozi gnoj. Mnogo manj je izgubimo, če jo dobivamo naravnost, to je, če jo napelujemo naravnost od stojišč živali v hlevu po posebnih žlebičih v gnojnično jamo in jo tam hermetično zaprto shranimo. Gnojnico vozimo na pesino polje ali po zimi, ali pa gnojimo ž njo peso na zeleno, ko že raste. Zadnji način gnojenja priporoča v novejšem času Kausek in pravi, da lahko ta način gnojenja nadomesti gnojenje s čilskim solitrom. Gnojnico voziti in spravljati na pesino polje je nekoliko težavno, vendar pa so se v zadnjem času naredili posebni vozovi, s katerimi lahko škropimo gnojnico med posamezne vrste pese, ne da bi rastline same poškropili. Dobro ohranjena gnojnica se naj rabi le razredčena. Glede gnojenja sladkorne pese

z gnojnico poskusi še niso končani in zato moramo biti pri tem načinu gnojenja zelo previdni.

Precej stara skušnja, da je sladkorna pesa hvaležna tudi za zeleno gnojenje, je pri zadnjih poskusih v Lauchstädtu dobila tudi še svoje znanstveno potrdilo. Pri zelenem gnojenju prihajajo na sladkorno peso pred vsem one rastline v poštev, ki nabirajo dušik in ki se lahko pridelujejo kot glavni, ali tudi kot strnišni pridelek. Kakor je dokazal Schneidewind, je najboljša, če jih podorjemo v času med pozno jesenjo in zgodnjo spomladjo. Zeleno gnojenje pa je primerno samo v lahki, peščeni zemlji.

Med relativnimi dušikovimi gnojili se rabi za gnojenje sladkorne pese v prvi vrsti čilski soliter, ker prekaša pri tej rastlini glede učinka vsa druga dušikova gnojila, kakor so žveplovokisli amon, apnov dušik in dušičasto apno. Množina čilskega solitra, ki je potreben za gnojenje sladkorni pesi, je odvisna od tega, jeli dobila zemlja že hlevski ali pa zeleni gnoj. Kakor so pokazali poskusi Gerlacha v Pentkowem na Pozenskem in Schneidewinda v Lauchstädtu, ki je Gerlachove poskuse potrdil, je treba dati na hektar brez hlevskega gnoja v večini slučajev 3 do 4 metrske stote čilskega solitra, s hlevskim gnojem vred pa 2 metrska stota. Polovica solitra se potrosi kratko pred setvijo, druga polovica pa na zeleno. Druga polovica se razdeli zopet na dva dela; prvi se da neposredno pred prvo kopjo, drugi pa pred drugo.

Žveplovokisli amonij se za sladkorno peso rabi le tedaj, če nameravamo dati velike množine dušika in če se bojimo, da bi prst postala skorjasta ali skrapasta, če bi dali zelo mnogo čilskega solitra. V takem slučaju damo namesto dela čilskega solitra primerno množino žveplovokislega amonijaka ali amonijevega sulfata. To gnojilo raztresemo vedno pred setvijo. Poskusi, ki jih je v zadnjem času naredil Schultze, so pokazali, da je učinek amonijevega sulfata precej večji, če mu dodamo nekoliko kuhinjske soli. Množina dodane kuhinjske soli mora biti toliko, da je nje vsebina natrona enaka vsebini natrona one množine solitra, ki ima ravno toliko dušika, kakor porabljeni amonijev sulfat.

b) Fosforjeva gnojila. Kot fosforjevo gnojilo se rabi pri sladkorni pesi v prvi vrsti superfosfat, čegar fosforjeva kislina je raztopljiva v vodi. Tomaževo žlindre rabimo le izjemoma in sicer samo na lahki peščeni zemlji in na barjanski zemlji. Množina v vodi raztopljive fosforjeve kisline, ki se najda na hektar, znaša 30 do 50 kg, kolikor pač potrebuje zemlja gnoja in se ravna po tem, ali smo gnojili s hlevskim gnojem ali ne. Superfosfat se raztrosi kratko pred setvijo in spravi v zemljo z brano ali še boljše z eksstirpatorjem.

c) Kalijeva gnojila. Med mnogoštevilnimi kalijevimi gnojili sta za gnojenje sladkorni pesi najbolj primerna kajnit in 40 odstotna kalijeva sol. Pesa je kakor nalašč za kalij vstvarjena rastlina, ki redno uspeva le tedaj, če ima velike množine kalija na razpolago. Vkljub temu, da potrebuje tako zelo mnogo kalija, vendar sladkorni pesi ni treba tako mnogo kalijevih gnojil, ker ima sladkorna pesa, kakor krompir, sposobnost, da v veliki meri dobiva kalij iz zemlje. Schneidewind je pokazal, da se s kalijevim gnojenjem množina sladkorja v pesi ne zniža, ampak prej še zviša, posebno pri dobrih, čistopasemskih in visoko kultiviranih vrstah. Kakor dušik, tako shranjuje pesa tudi kalij pred vsem v ščavju.

Množina kalijevega gnojila, ki ga moramo dati pesi, je odvisna pred vsem od tega, koliko kalija ima zemlja že sama posebi in nadalje od dejstva, ali smo gnojili pesi s hlevskim gnojem ali pa ne. Schneidewind priporoča, da se naj pri čisto rudninskem gnojenju daje po 6 do 8 metrskih stotov kajnita ali 3 metrske stote 40 odstotne kalijeve soli na hektar; če pa smo dali zelo malo ali slab hlevski gnoj, potem moramo dati na hektar 4 metrske stote kajnita ali 2 metrska stota kalijeve soli (40 odstotne). Če pa zelo dobro pognojimo s hlevskim gnojem, nam v večini slučajev niti ne bo treba še posebe gnojiti sladkorni pesi s kalijevim gnojilom. Kalijeva sol se daje v spomladi, kajnit pa že v prejšnji jeseni. Če se je bati, da bi se kalij — na lahki zemlji — izlužil, moramo dati kajnit zelo zgodaj v spomladi, ali vsega naenkrat ali pa v posameznih delih. Ko je kalijevo gnojilo raztrošeno, se spravi v zemljo z eksstirpatorjem ali, če ga je več, pa se podorje.

d) Apnena gnojila. Pri gnojenju sladkorni pesi igra tudi apno zelo veliko ulogo. Ne učinkuje samo naravnost, namreč kot hrana za rastlino, ampak tudi posredno, ker spremeni fizikalne lastnosti prsti tako, da postane prst za peso bolj porabna. Množina apna v poljski zemlji je jako različna, celo tam, kjer bi vsled geološke oblike zemlje menili, da je bolj enakomerno razdeljeno. Zemlja je dobro kultivirana, če ima 0.25 do 0.50 odstotka apna, tisto zemljo pa, ki ima manj ko 0.2 odstotka apna, sposobnega za asimilacijo, imenujemo apna lačna. Tukaj pa treba opomniti, da je potreba apna v zemlji odvisna ne le od množine apna, ki je v njej, ampak tudi od reakcije zemlje in če gre za nje mehanično zboljšavo, od množine ogljenčeve kisline v zemlji. Po preiskavah D. Meyerja neutralna zemlja, ki je ni treba mehaničnoboljšati, še ni apna lačna, če ga ima tudi razmeroma malo, zemlja s kislo reakcijo pa je na vsak način lačna in potrebna apna. Samo po sebi se razume, da se ravna množina apna, ki ga hočemo dati zemlji, po oni množini, ki je že v njej.

Med apnena gnojila, s katerimi gnojimo sladkorni pesi, spada $CaCO_3$, žgano apno, lapor, odpadki iz sladkornih tvornic in raznih drugih industrij (acetilen, soda, lugasta sol). Najbolj učinkovito apneno gnojilo, ki se tudi največkrat rabi, je žgano apno. Množina, v kateri se daje, je odvisna od krajevnih razmer in od namena gnojenja. Če hočemo v prvi vrsti mehanično zboljšati zemljo, ki se da težko obdelovati, potem potrebujemo včasih celo 70 do 80 metrskih stotov apna na hektar, če pa so zemeljske razmere ugodne, zadošča večkrat tudi 30 do 50 metrskih stotov na hektar. Če ni potrebna mehanična zboljšava zemlje, ali vsaj ne v prvi vrsti, je dovolj, če damo na hektar 20 do 30 metrskih stotov. Nikakor pa ne moremo priporočati dajanja malih množin na hektar, na primer 6 do 8 metrskih stotov. Z ozirom na to, da se apno prav lahko iz zemlje izpere in vsled gnojenja s kalijevimi solmi in amonijevim sulfatom tudi deloma iz zemlje izgine, je neobhodno potrebno, da se z apnom večkrat gnoji. Splošno res ni mogoče odgovoriti na prašanje, v kakih presledkih se naj gnojenje z apnom ponovi. Tukaj je naloga vsakega posameznega kmetovavca, da s poskusi in analizo dožene, kedaj naj gnojenje ponovi. Najdaljši rok za ponovitev gnojenja pa je četrto leto; vsaj vsako četrto leto moramo pognojiti. Da pa bo apno dobro učinkovalo, mora priti na vsak način na ne preveč mokro, mehanično dobro pripravljeno zemljo in se mora ž njo dobro premešati ter s plugom primerno globoko — po Baeßlerju 10 cm — podorati. Če je globoka zemlja kislá, potem tudi njo apnemo in gledamo, da spravimo apno v zemljo že dalje časa pred setvijo, to je že prejšnjo jesen ali poletje. V spomladi pa na noben način ne smemo gnojiti z apnom. Trositi ga moramo v nevetrovnem, suhem vremenu.

(Dalje prihodujič.)

Gozd in ravnanje ž njim.

(Napisal Robert Kier, c. k. logarski nadsvetnik in deželni logarski nadzornik.)

(Dalje.)

Če smo se po rasti dreves v okolici odločili za to ali ono vrsto drevja, ki ga bomo nasadili, potem si moramo kmalu poskrbeti v ta namen potrebne sadike.

Pogozdovanje kake posečine se naj izvrši kolikor mogoče hitro, že prvo leto po tem, ko smo gozd posekali. Čim dalje odlašamo s pogozdovanjem, tem težje in dražje nam pride. Trava zraste visoko in gosto, razširi se kopinje in starovije, na prisojnih legah se prst izsuši in kmalu razpade, zemlja se zelo poslabša. Razen tega zamudimo vsakoletni prirastek! Tudi se moramo odločiti za to, da bomo gozd na novo posadili z najboljšimi sadikami, kar jih moremo dobiti. Stroški za nakup sadik so najmanjši izdatek. Sajenje je pri slabih in dobrih sadih enako drago, samo, da je pri slabih sadih brezplodno in brezuspešno, torej naravnost kvarno. Ker pa je sajenje mnogo dražje ko sadike same in ker je pri slabih sadih celo brez koristi, je pač edino pametno in primerno, da se morajo vzeti samo dobre, močne rastline. Najboljša smrekova sadika je tri do štiri leta stara smreka iz drevesnice, s košatim korenščjem in vretenčasto nastavljenim vejevjem. Macesen in bor se lahko sadita že v drugem letu, listnato drevje pa v petem ali šestem.

Sadike naj bodo ena od druge oddaljene 1 do 1½ metra, če jih sadimo pregosto, je škoda, ker se začno prezgodaj trebiti, če pa jih sadimo preredko, se kultura prekasno zgosti. Za vsako sadiko izkopljemo jamo, ki mora biti kakih 30 cm dolga, široka in globoka. Rahlo, dobro prst damo sedaj koreninam na ta način, da napravimo najprej v sredi jamice kupček. Na ta kupček postavimo sadiko in po njem korenine lepo razprostremo in razložimo. Ostalo rahlo prst denemo na korenine rastline, ki jo držimo vedno po koncu, nato pa luknjo zasipujemo z ostalo prstjo, ki jo ob koreninah od časa do časa zatisnemo. Rastlina ne sme stati globlje ko je stala v drevesnici, razen v zelo rahli prsti, ki se polagoma seseda, tako da pride sadika počasi više iz zemlje.

Mlade rastline so za sušo zelo občutljive. Zato ne smejo na kulturni vršini nikdar biti odprte ali nepokrite. Najboljše je torej, če jih takoj, ko smo jih dobili iz kake drevesnice ali vzeli z železnice, izdatno poškopimo z vodo, razvezemo in v vrtu zakopljemo na kakem solnčnem kraju. Od tam se zanesejo v košarah, kjer imajo korenine pokrite z mokrim mahom, na posečino in tam zopet vkopljejo. Nikdar ne smemo imeti rastlin, ki jih menimo saditi, na razpolago cel šop na zraku. Najboljše je, če jih neposredno prej, ko jih nameravamo saditi, s koreninami pomočimo v prsteno godljo in dobro obračamo, da se korenine pokrijejo s to mokro prstjo in tako ohranijo sveže. Ta godlja ne sme biti iz ilovice. Iz te godlje pa jih moramo vzeti neposredno pred sajenjem, ker bi se sicer prst na koreninah strdila in bi se korenine lahko polomile. Močvirnata zemlja se mora prej vedno osušiti, rastline pa se posadijo po tako dobljenih jezih ob jarkih. Kjer pa ostane zemlja še vkljub temu močvirna, tam sadimo javor in jesen. Ko je rastlina vsajena, položimo na prisojno stran jamice ruševje ali kamenje, da je prst nad koreninami vedno v senci.

Iz raznih vzrokov ni mogoče priporočati, da bi kako posečino posadili samo z eno vrsto dreves. Nevarnost, ki grozi gozdnemu drevju od raznih žuželk, je mnogo manjša, če je drevje mešano, tudi je gozd mnogo bolj varen pred vetrom in ognjem. Razen tega je vrednost gozda večja, če sadimo v njem tudi dragocene, dobre, zgodaj porabne vrste dreves.

Ali naj pogozdujemo v spomladi ali v jeseni, to se ravna po naslednjih okoliščinah: Če imamo v spomladi malo časa ali če težko dobimo primerne delavske moči, ali če sadimo rastline, ki zgodaj ženejo, ali če leži nasad proti severu in severovzhodu, kjer sneg dolgo obleži, potem se odločimo za jesen, vendar pa je spomlad najprimernejši čas za sajenje. Ugodno za uspevanje rastlin je, če smo jamice naredili že prejšnjo jesen. Če vzamemo za nasad razdaljo 1 m, potem potrebujemo na 1 ha 10.000 drevesc, pri 1.2 m 6944, pri 1.5 m pa 4444 drevesc.

Ko smo z nasadom gotovi, moramo paziti na eventuelne žužke, ki bi se pokazali. Večkrat pride v tak mladi nasad veliki, rjavi rilčkar, ki mu skorjo tako obje, da drevesca poginejo. Da ga polovimo, naložimo od junija do avgusta sveže kose skorje enega na drugega kakor knjigo, obtežimo jih s kamnom in napravimo take kupčke po celem nasadu v razdalji 20 m; vsako jutro preiščemo te kupe, ali so v njih rilčkarji, ki jih pobijemo. Tudi na zemlji pod kupčki se včasih nahajajo rilčkarji. Tako delamo par let.

V naslednjih letih moramo gledati na to, da mlade rastline ne zatihnijo v visoki in gosti travi ali v grmovju. Vse to moramo odstraniti in to delo nadaljevati tako dolgo, da so rastline že tako visoke, da jim trava ali grmovje ne more več jemati svetlobe, zraka in prostora. Potem lahko prepustimo nasad samemu sebi tako dolgo, da začnejo biti posamezne rastline ena drugi na poti. Tedaj izrujemo ali izsekamo posamezne topolovke, breze ali javorje, ki so med tem časom zrastle. Posamezne, lepo razvite breze pa vendar lahko pustimo za kolarski les. Če pa breze škodujejo vršičnim pogankom smrek ali drugih dreves, ki jih hočemo imeti, potem se morajo seveda odstraniti. Počasi pa postajajo rastline ena drugi na poti, saj so bile bolj gosto sajene, ko morajo pozneje odrastle stati. Če smo na 1 ha posadili 5000 do 9000 rastlin, jih bo čez 80 do 100 let na 1 ha, ko bodo doraščene, stalo le še 400 do 500. Vse druge so se ali posušile, ali zgubile, ali pa smo jih posekali. To izseka-

vanje ima isti namen kakor prvotno čiščenje v nasadu (da se gozd razredči), a pri njem imamo že korist, ker so sedaj drevesca že tako velika, da se lahko porabijo za stelo, plote, kurjavo, late i. t. d. Začetek prvega izsekavanja se ravna po gostoti nasada in rodovitnosti zemlje, na kateri stoji. Čim bolj gost je nasad in čim bolj rodovitna zemlja, tem prej bomo morali začeti izsekavati. Izsekamo pa toliko, da se ostala drevesca s konci svojih vej v kroni, torej v zadnji tretjini dreves, komaj še dotikajo. Boljše je, če izsekamo manj, nego da bi nasad preveč razredčili, ker trpi potem nasad precej od vetra in snega. Vsekakor je zato boljše, da izsekavamo večkrat a vselej zmerno. Ponoviti moramo izsekavanje vselej, če vidimo, da krone drevesec nimajo dovolj prostora za razvoj. Izsekamo vsa, ki so v rasti zaostala ali ki imajo krivenčasto deblo in ona drevesca, ki so se zagostila v krono drugih. Samo ob robu gozda smejo drevesca stati bolj na gosti (in morajo celo!); posebno pa pustimo drevesa, ki imajo goste, nizko segajoče veje; te veje ovirajo, da ne more veter v nasad in da se vsled tega zemlja v nasadu preveč ne izsuši. Vedno pa moramo močna in lepo rastoča drevesca varovati pred tem, da bi jih ovirala slaba.

Prvič izsekavamo, ko je gozd 40 let star; to delo ponovimo kasneje vsakih 5 do 10 let.

Vedno pa moramo paziti na to, da ne dobimo v nasadu lukenj, v katere bi se veter lahko vpiral. Zato naj kmet, predno začne izsekavanje, vpraša kakega strokovnjaka za svet, ali pa si naj po kakem gozdu, ki je strokovnjaško izredčen, vzame vzorec in zgled, kako naj svoj gozd izseka. Vsako oškodovanje ostalega nasada se mora preprečiti, zato moramo drevje sekati in spravljati iz gozda zelo previdno, ker sicer škodujemo gozdu več, ko mu z izsekavanjem koristimo. Skrbeti pa moramo ne le za nasad, ampak tudi za zemljo. Pred vsem ne jemljimo stelje ali pa le zelo malo; nikakor pa je ne smemo jemati tam, kjer so zelo vetrovni deli gozda, n. pr. po bregih in vrhah. Tudi škodujemo z jemanjem stelje na strminah in na peščenih, zelo suhih in rahli zemlji. V tokavah in dolinah, kotih, kjer je veter nanesel mnogo stelje, se lahko brez škode jemlje, ker visoka lega stelje ne spreperi in ne da zemlji nobene koristi. Pri grabljanju moramo rabiti le lesene grablje, ker z železnimi poškodujemo plitvo in na vrhu ležeče korenine, vsled česar rado marsikatero drevo oboli. V ostalem gozdu pa vzamemo steljo le vsako tretje leto in sicer na istem mestu vsakokrat in ne ob enem z vejasto steljo. Tudi moramo gledati na to, da premokro zemljo osušimo. Na bregovih je na vsak način dobro, če izkopljemo odvodne järke. Ti morajo biti vodoravni, da dež ne zleti prehitro po bregu in da se tako breg počasi zamače, kar je posebno dobro in ugodno za suhe, prisojne lege. Na manj položnih tleh so ti jarki lahko nekoliko nagnjeni in imajo male jeze, da voda prehitro ne odteče.

Veje začnemo v nasadu redčiti tedaj, ko se začno sušiti, a s tem ne smemo nikdar iti nad polovico višine debla; svežih, zelenih vej pa razen v izrednih slučajih ne smemo izrezavati.

Vse to redčenje in izsekavanje moramo vedno ponoviti vsakokrat, kakor hitro se za to pokaže potreba, če stoji drevje pregesto ali če se jarki zarastejo ali zaplavijo. Pri izsekavanju dobi kmetovavec večkrat toliko lesa, da mu ni treba zrela gozda na čisto posekati in da si ga lahko prihrani za slabše čase.

Med tem časom moramo dobro paziti na razno suhljad, ki nastane s tem, da polomi veter ali sneg veje. V takih vejah se zelo radi zaplodijo razni gozdovi škodljivci. Če se začne kak vršič rdečiti, če postane skorja čudno suha in odstopi od debla, potem je to zanesljivo znamenje, da se je v drevesu naselil lubadar ali grizlica. Taka drevesa moramo takoj posekati in na sumljivih krajih olupiti; potem takoj najdemo tega škodljivca žužka. V takem slučaju položimo pod celo drevo prte, ga previdno olupimo in skorjo in vse odpadke zažgemo. Pri tem moramo paziti na to, da nam ti hroščki ne odletijo; zato je dobro, če napravimo okoli celega ognja jez iz prhvice. V popolnoma suhih drevesih ni nobenih hroščkov. Polomljene veje se morajo zaradi tega odstraniti, ker se ravno v njih zelo radi naselijo taki škodljivci in vanje odlagajo svojo zalego. Pri tem ne smemo pozabiti, da leta in se pari večina gozdnih škodljivcev od aprila do junija, da moramo torej to delo opra-

viti pred tem časom. Tudi v skorji posekanega lesa, ki leži v gozdu, se ti škodljivci radi naselijo; zato se mora vsak les, ki naj posekan obleži v gozdu, olupiti.

(Konec sledi.)

Kaj nas uči lanska peronospora?

Kako velikansko škodo je napravila peronospora lansko leto, ve vsakdo in to bode ostalo našim vinogradnikom še dolgo v spominu. Čeravno je oviralo lani neugodno vreme, da se niso mogli naši vinorejci tako uspešno obraniti te bolezni kakor drugekrati, se vendar ne da tajiti, da je bilo mogoče rešiti mnogo s pravočasno in pravilno izvršenim škropljenjem. Da je ta trditev istinita, so nam dokazali tisti redki, pravočasno in pravilno škropljeni vinogradi, ki so tu in tam v sredi med opustošenimi ostali lepo zeleni in še precej povoljno obloženi z grozdem do jeseni.

Nemožnost prodaje vin in padanje vinskih cen v zadnjih letih so povzročile veliko pomanjkanje denarja in nekako splošno brezupnost na boljše čase. Posledica temu je bila, da se vinogradi niso več tako natančno obdelovali, kakor preje; marsikatero neobhodno potrebno delo se je ali opustilo ali pa opravilo površno. Da se pa tudi iz dozdnevne varčnosti izvirača površnost v boju proti peronospori kruto maščuje, je lani bridko občutil marsikdo.

Lansko leto je tudi izučilo temeljito tiste, ki so trobili v svet, da peronospora sploh pojema in da ni treba več škropiti.

Ne zanašajmo se torej in bodimo oprezní ter škropimo pravočasno, da lahko galice prepreči kaljenje peronospornih trosov, kajti ta bolezen se da s pravočasnim škropljenjem preprečiti, nikdar pa ne odstraniti, če se je že naselila; ako bo vreme letos za razvoj te bolezni tako ugodno, kakor je bilo lani, tedaj se je bati, da bode še huje nastopila kakor lansko leto, ako se ji pravočasno ne postavimo v bran.

Eden glavnih pogojev za dobro delo je poleg dobre volje tudi dobro orodje. Vsak vinogradnik si mora pravočasno preskrbeti potrebno število fino delujočih škropilnic in primerno množino galice. Kateri zadnji trenutek teka okoli sosedov za škropilnicami in za galico, ta lahko doživi neprijetno razočaranje, kajti izkušnja uči, da zadostuje samo pol dneva zamuditi in trgatav se zmanjša za polovico in več. O tem smo se lahko prepričali tudi lani.

Pri nakupu škropilnic ni vedno gledati na ceno. Blago, ki je po ceni, je v mnogih slučajih za nič in je tedaj prav drago. Izvrstna škropilnica je Vermorelova škropilnica, imenovana „Eclair“, ki sicer stane okoli 40 K, pa trpi mnogo let in če se tekom let kateri del škropilnice izrabi, ga je mogoče tudi čez leta naročiti in nadomestiti, ne da bi se nosila škropilnica kam v popravke. Popravi si jo torej lahko vsaki sam.

Kar se tiče bakrene galično-apnene raztopine je še v mnogih slučajih videti, da se ne pripravljajo s potrebno pazljivostjo. Navadno vzamejo naši vinogradniki preveč apna; tu in tam tudi premalo bakrene galice. Niti to, niti ono ni umestno. Če je preveč apna, se učinek galice zmanjša; taka preveč apnena zmes tudi rada razpoka in se odluči, ko postane suha in odpade. Sveže ugašeno, mastno apno, brez zrnastih primeskov je najboljša. Koliko je primešati raztopljenega apna, se naj določa s fenoltaleinpopirjem, katerega je dobiti po ceni pri deželnih kmetijsko-kemijskih preskušališčih v Mariboru ali v Gradcu in bi si ga naj nabavile vse trgovine na deželi. Ta popir, ki je bel, je pri dolivanju apnene vode večkrat potakniti v mešanico, katero pa je vedno preje dobro pomešati; ko postane popir rdeč, je apna dovolj. Navadno se rabi približno ista teža apna, kakor galice.

Bakrene galice zadostuje navadno 1 kg na 100 l vode. Nekateri vinogradniki so lansko leto rabili slabše raztopine z ozirom na to, da so v prejšnjih letih imeli dobre uspehe tudi, ako so vzeli manj kakor 1% bakrene galice. Lanska izkušnja je pa pokazala, da je v mokrotnih letih preje umestno rabiti več kakor pa manj nego 1 kg bakrene galice na 100 l vode. V letih s takšnim vremenom, kakoršno je bilo lani, ko je dež itak vsak dan razredčil in izpiral galično raztopino, naj se vzame raje 1½ do 2 kg galice na 100 l vode, pod 1 kg pa sploh nikdar ne. Če

so stroški tudi večji, je vendar obramba sigurnejša; seveda bi bila zopet nepotrebna potrata, ako bi pri vremenu, kakoršno je bilo n. pr. leta 1908, jemali več ko enoodstotne raztopine.

Čim preje nastane vlažnotoplo vreme, tem preje se je bati peronospore in tem preje je treba škropiti. Prvo škropljenje je najvažnejše, ker bolezen kaj rada napade nežno mladje in če je enkrat vkoreninjena, tedaj se škoda že ne da več odvrniti. Prvič bo torej škropiti, ko so poganki 10 do 20 cm dolgi, drugič kakih 8 do 14 dni po prvem in tretjič, ko je trs odcvetel. Škropimo pa lahko brez vsakega pomisleka tudi med cvetenjem, ako se nam zdi potrebno, ker škropljenje cvetju ne škoduje. Nadaljnje škropljenje je odvisno od vremena. Čim vlažnejše je vreme, tem večkrat je treba škropiti in sicer tolikokrat, da so zavarovani vsi prirastki. Sploh se je ravnati pri vseh škropljenjih po vremenu. Bolj suho je, tem večji so lahko presledki med posameznim škropljenjem in več je vlažnotoplega vremena, tem bolj pogosto bo treba škropiti.

Ko pride čas škropljenja, je pustiti vse drugo delo, kajti, da se nikjer zamuda tako bridko ne maščuje, kakor pri škropljenju, se je izkazalo lani več ko dovolj.

Eni so zamudili prvo, drugi drugo, zopet drugi tretje škropljenje. Največjo napako pa so naredili tisti, ki so škropljenje sploh opustili, kakor hitro so videli, da ne bo nič trgatve. V tako zapuščenih vinogradih ni mogel les dozoreti, se je posušil že v jeseni ali pa je pozneje pozebel vkljub še precej ugodni zimi in sicer tako, da ni le bilo mogoče niti kratkih reznikov narezati, ampak, da je mnogo trsov sploh popolnoma odmrlo.

Posebna brezupnost se je lotila vinogradnikov tam, kjer so imeli še povrh točo. Vedno se povdarja, da je po toči takoj škropiti, a se vendar zgodi to le v redkih slučajih. Da posledice ne izostanejo, se je pokazalo tudi letos pri rezatvi.

Lansko leto je tudi mnogi zamudil škropiti, ker ni imel povezano mladje ali pa, ker je čakal lepšega vremena. Ne eno, ne drugo ne velja, škropiti se mora pravočasno in če tudi ni povezano ali če malo rosi; toliko galice ostane vedno na listju, da zabrani za prvo silo obolenje in ko nastane lepo vreme, je škropljenje ponoviti tam, kjer se čuti potreba; škoda pa, ki jo naredimo v nepovezanem vinogradu s škropljenjem na ta način, da mogoče polomimo tu in tam kako mladiko, ni daleko tako velika, kakor lahko nastane, ako odlagamo škropljenje samo zaradi tega, ker še nismo povezali.

Škropiti je vedno tako, da so vsi deli trsa prav fino zadeti, posebno pri drugem in tretjem škropljenju je paziti na to, da so grozdi temeljito oprášeni. Le površnemu delu je pripisovati, če listje sicer zdravo ostane, grozdje pa zbolí.

Da je škropljenje uspešnejše in cenejše, če je trsje pravilno opleto, to se pravi, če so odstranjene vse nepotrebne mladike, se samo ob sebi umeje.

Če tudi je peronospora naredila že več gorja, kakor kateri koli drugi trsni škodljivec, je še vendar mnogi ne poznajo, čeravno je prilike dovolj se o tej bolezni natančno poučiti. Nekateri jo zamenjajo z boleznijo, ki jo povzroča trsna pršica. Lise, ki jih povzroča ta pršica, so vedno okrogle in le prvi čas bele, potem pa rdečkaste. Glavna razlika pa je, da se tu listje na zgornji strani lista nad lisami zmehurči, pri peronospori ostane pa gladko, pač pa so po peronospori zboleli deli lista spodaj belkasti na zgornji strani sprva rumenkasti, pozneje rjavkasti, se ščasoma posuše in odpadejo.

Ko je lani začela peronospora napadati grozdje, so jo neki zamenjali s plesnobo in so pričeli žveplati, namesto, da bi s hitrim škropljenjem skušali rešiti to, kar je bilo še zdravega. Plesnivost grozdja se vendar močno razlikuje od peronospore. Plesnivo grozdje je kakor bi bilo s pepelom potrošeno, med tem, ko se peronospora javi na grozdju sprva v obliki jako majcenih, čisto belih izrastkov, glivic, ki pa hitro zginejo s površja; bolezen se vglobi v notranje dele jagod, katere postanejo temnorjave in če jih prerežemo, vidimo, da so tudi znotraj rjave; po plesnobi obolele jagode pa ostanejo znotraj zelene, ker se plesen naseli le zunaj na kožici jagod.

Bolezen prav spoznati pa je prvi pogoj za uspešno obrambo.

Ptuj, v aprilu 1911.

Zupanc.

Kmetje, sadite turško repico ali topinambur!

Spisal Janko Žunkovič, nadučitelj in posestnik pri Sv. Marjeti niže Ptuja.

Ali vam je znana turška repica ali topinambur? — Menda še ne, vsaj povsod ne!

S sledečimi vrsticami hočem torej naše kmetovavce seznaniti s tem kmetijskim pridelkom, ki se mi je v teku dveh let prav priljubil.

Na svojem posestvu imam kos zemlje, ki je v taki meri prodat in nerodovit, da ni za nobeno rabo. Nič noče rasti v tej zemlji. Večkrat sem premišljeval, kaj bi posadil, oziroma posejal na ta kos.

Pa mi pride na misel, da je turška repica (topinambur) zadovoljna z vsako, še tako nerodovito zemljo. V spomladi leta 1909 naročim torej 5 kg topinamburjevih gomoljev ter jih posadim na 10 m² velik kos te prodnate prsti. Za nadaljnja dela se nisem prav nič brigal in sem prepuštil ta kos zemlje popolnoma svoji usodi. Še pozno v jeseni, ko so se enake okopavine, kakor krompir, repa, korenje i. t. d. sprajljale v shrambe, se nisem zmisli na ta pridelek. Še le v spomladi leta 1910 me je sila prignala do tega, da sem šel gledat, kaj sem pridelal. Svinje so mi bile že namreč povzile ves krompir in skorej bi jih že bil moral pričeti vaditi stradanja. Vzajem torej motiko in grem nad topinambur, akoravno nisem imel nikakoršnega upanja. Ali glejte čudo!

Na 10 m² velikem kosu zemlje, kjer sem bil posadil 5 kg topinamburjevih gomoljev, sem nakopal poldrugi mernik turške repice.

Zemljo, kjer sem izkopal to prirodnino, sem nekoliko z grabljami poravnal in jo prepustil vse leto svoji usodi. In glejte! Rastlinice so pognale veliko gosteje nego v pretečenem letu in dne 16. marca tekočega leta, (bil je ravno četrtek — za me šole prost dan), sem nakopal na tem majhnem kosu, akoravno nisem sadil, ne okopal, ne obsipaval, 2½ mernika, oziroma 160 kg topinamburja.

Iz tega svojega poskusa sem torej dognal, da povrne vsak mernik posajene turške repice približno 10—30 mernikov in prišel sem do zaključka, da bi bilo pridelovanje te prirodnine prav umestno v krajih, kjer imajo za druge pridelke nerabno in nerodovito zemljo, pa je vsled manjkajočega gnoja ni mogoče izboljšati.

Turška repica (topinambur) je podobna našemu krompirju, samo njen okus je veliko slajši. Svinje jo žro, bodisi kuhano ali surovo, zelo rade in je torej ta piča prav dober nadomestek našega krompirja in repe. Ker pa tudi goveja živina prav hlastno uživa ta pridelek, rastlina sama pa je neobčutljiva proti suši in vsem drugim vremenskim neizgodam, je pač očitno, da bi se s pridelovanjem topinamburja prišlo v prvi vrsti na pomoč našim živinorejcem v sušnih letih in v krajih, kjer primanjkuje travnikov.

Zelo pripravna bi bila ta piča za krave molznice. Tudi sveže liste te rastline goveja živina prav rada uživa. Zelo debela, močna, 2—3 m dolga, ravna, solnčničinim zelo slična stebila se lahko porabijo za obvezovanje mladih drevesnih debel proti zajčjemu zobu ter dajejo prav dobro kurivo.

Radi naštetih ugodnosti in ker ta rastlina ne zahteva niti najmanjših stroškov, nikakoršnega obdelovanja in truda in ker nam njenih gomoljev ni treba pozimi shranjevati v kleti, temveč jih smelo brez vsake škode puščamo čez zimo v zemlji, bi pač bilo odveč, ako bi to rastlino še moral priporočati. Omenim le, da sem jo že razpečal med razne kmete na Polensaku in slišal sem, da so povsod prav zadovoljni s to prirodnino.

Predragi kmetovavci! Prav na kratko sem vam razložil, kako primerno, kako koristno in plodonosno bi bilo pridelovanje te po mojem mnenju velevažne rastlinice za našo svinjerejo in živinorejo. Poročal sem vam tukaj le, kar sem sam poskusil, o čemer sem se sam osebno prepričal.

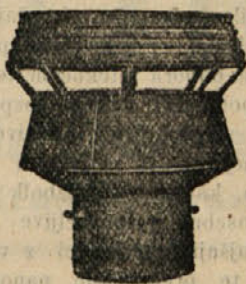
Nikakor pa nočem siliti s tem v ospredje, ampak prepustim celo stvar vam kmetovavcem, da se o tem sami prepričate.

Zdaj je čas sajenja! Poskusite, ter poročajte!

Naprava za zračenje hlevov.

Kdor ve, kako škodljiv je pokvarjen zrak in kako zelo škodi prepih zdravju in dobremu razvoju in uspevanju živine, kdor nadalje po izkušnji pozna slabe posledice in postranske neprijetne

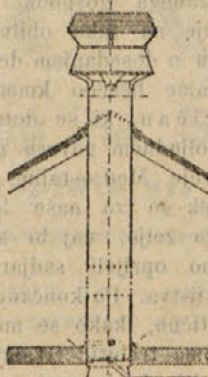
prikazni mokrote po stenah in stropih in ve, koliko škoduje živini, ta bo brez dvoma znal primerno oceniti vrednost dobre ventilacije.

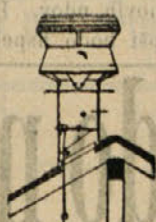
Slika 1

Slika 3

Slika 2

Slika 4

Dobra ventilacija je tam, kjer ima živina vedno dovolj zdravega svežega zraka na razpolago. Dognalo se je znanstveno, da potrebuje razna živina sledeče množine svežega zraka vsako uro:

Živina	Živa teža v kg	Na uro in rep potrebna množina svežega zraka v m ³
Konji . . .	—	40—50
Biki in voli . . .	700—1000	70—100
Krave . . .	700—500	70—50
" . . .	500—400	50—40
Mlajina . . .	300—400	36—40
" . . .	200—300	24—36
" . . .	100—200	12—24
" . . .	70—100	8—12
" . . .	pod 70	9

Tudi toplota hleva je zelo važna.

V nekem hlevu v Frankfurtu ob Majnu se je skušala s poskusom dognati vrednost novo uvedene dobre ventilacije. Pokazalo se je, da je vsled ventilacije same — krma in druga oskrba je ostala kakor poprej — dajala vsaka glava živine na leto 483 l mleka več ko prej, ko ni bilo ventilacije.

V vojaških krogih so ugodni rezultati, ki so se dosegli s tem, da so se na zračnike nastavila dobra sesala, povzročili sklep, da se odslej sploh ne smejo več staviti nobeni artilerijski, kavalerijski ali enaki hlevi brez predpisane moderne ventilacijske naprave. Pri tem pa se vedno bolj rabi Johnovo sesalo (slika 1). Slike 2 do 4 kažejo nekatere načine izvršitve, ki se lahko prilagodijo in spremenijo po vsakem danem položaju.

Ventilacijske naprave za novo artilerijsko kasarno v Dunajskem Novem mestu z 51 garniturami in kavalerijsko kasarno v Radgoni z 41 garniturami je izvršila specialna tovarna za zdravstvenotehnične naprave J. A. John, akcijska družba na Dunaju, IV., Frankenberggasse 4/158.

Torej je tudi v interesu vsakega praktičnega kmetovavca, da zaprosi pri stavljenju novih hlevov načrt ventilacijske naprave in da pri že stoječih hlevih poskrbi, da se naknadno uvedejo izborna Johnova zračilna sesala. Take stvari pa morajo projektirati, izračunati in izvršiti zanesljive moči, ki jih imajo na razpolago le specialne firme. Firma J. A. John, ki je po svojih nastavkih na dimnike znana po celem svetu, izvršuje in stavi že nad 15 let zračnike kot znamenito specialiteto. Drage volje izdelava načrte in proračune za kompletne zračilne naprave in vsi zanimanci se lahko nanjo z zaupanjem obrnejo.

Rjavi hrošči so tu!

Kakor je znano, bo letos zelo mnogo rjavih hroščev, prvi so se že pokazali in vsak dan jih je več. Zato je pač čas in potreba, da se jim postavimo v bran. Nepotrebno je, da bi govorili še kaj več o škodljivosti teh hroščev. Saj je to že vsakemu šolarčku znano, ki pozna škodo, ki jo dela rjavi hrošč v zraku in kot ogre še pod zemljo. Tukaj hočemo opozoriti samo na škodo v zadnjem času. Vsi vinogradniki se še dobro spominjajo, koliko škode so naredili ogreci v vinogradih leta 1909, posebno v mladih nasadih. Vsak kmetovavec se še dobro spominja, koliko

škode so naredili po njivah in travnikih. Zato se vzdignimo sedaj v boj proti njim in jih pridno pokončujemo. Najboljše je, če pogrnemo zgodaj zjutraj pod hrasti, bukvami in kostanji, kakor tudi pod grškami, črešnjami, slivami in orehi prte, na katere stresemo hrošče. S prtov jih vsipljemo v kako posodo in tam zalijemo s kropom. S tem je glavno delo opravljeno. Žalibog, da je sedaj, ko je povsodi toliko dela, malo časa za to delo. Vendar pa nam pri tem lahko uspešno pomagajo naši otroci, ki za težje delo niso. Šolske oblasti jih naj na to delo opozarjajo in pozivajo k njemu, kar so že tolikokrat storile in nam s tem izdatno pomogle. Mogoče se da s šolo predpoldne pričeti za eno uro pozneje, kakor lani, ko smo morali zatirati gosenice. Ker nam primanjkuje delavskih moči, bi nam bilo s tem mnogo pomagano. Tudi bi bila velika pomoč, če bi se od okrajev in občin dala za to mala odškodnina na razpolago; ta žrtev bi na vsak način prinesla dobiček. Če bodo vsi merodajni činitelji sodelovali, bomo proti temu nevarnemu škodljivcu lahko marsikaj opravili in počasi menda dosegli one dežele, v katerih je rjavi hrošč prava redkost.

H koncu še omenim, da so rjavi hrošči — v zmerni in ne preveliki množini — dobra krma za perutnino; s kropom politi se dajo dobro porabiti za kompost. G.

Obramba pred pomladanskim mrazom.

Previdnost, pravijo, je mati razumnosti in ker visi letošnji pridelek vinogradov še takorekoč v zraku, je treba vedno misliti na pripomočke, s katerimi je mogoče odvrniti ali vsaj deloma ublažiti kako pretečo nevarnost. Ne vemo še, kaj nas čaka glede pomladanskega mraza. Ena mrzla noč nam lahko vzame ves up na dobro trgatve. To škodo pa je mogoče odvrniti v nekih slučajih z izdatnem kajenjem. Treba je seveda, da se splošno istočasno kuri, oziroma kadi; uspešno je torej le skupno postopanje.

Preči mraz ali ne, se da določiti po solnčnem zahodu z nalašč v ta namen narejenimi toplomeri, katere prodaja Jožef Jaborka (Dunaj IV. Freihaus). Ta toplomer je obesiti pod vinogradom na prostem pol metra od zemlje.

V ptujskem okraju bode dalo oskrbnitvo posestev štajerske hranilnice radi mraza opazovati pri njemu podrejenih vinogradih. V slučaju, da se je bati mraza, ustreliti opazovavec ob pol osmih zvečer enkrat. Če pa kaže toplomer siguren mraz, ustreliti v istem času dvakrat. Ako se čujeta eden ali dva strela zvečer, tedaj naj bodo vinogradniki pripravljeni za kurjatev in kedaj je treba s to pričeti, naznani trikratni strel po noči.

Kuriti je najbolje s takimi stvarmi, ki dajo veliko vlažnega dima, kakor n. pr. mokrotno listje in rožje, grmovje, plevel, zeleno vejevje i. t. d. Za podkuriti je pa treba seveda tudi nekaj suhljadi. Vse to je že preje nagromaditi v malih kupčkih okoli vinograda. Kuriti je do solnčnega vzhoda, preneha se lahko le, če prične veter pihljati ali če se nebo pooblači, kajti tedaj je nevarnost mraza minula. Čeravno ne pomaga kajenje v vsakem slučaju (tako n. pr. ne, če se ozračje ohladi na tri ali več stopinj pod ničlo), bi vendar kazalo organizirati vsepovsod take skupne obrambe proti mrazu. S tem bi si prihranili očitane, da nismo storili vse, kar je bilo v naši moči, za odvrnitev preteče škode.

Ptuj, v aprilu 1911. Zupanc.

Zborovanja podružnic.

— Sv. Lenart v Slov. gor. Kmetijska podružnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah v nedeljo dne 14. maja 1911 popoldne po večernicah v šolskih prostorih poučno zborovanje, na katerem bo govoril deželni potovalni učitelj gosp. Al. Pirstinger o sadjereji in vinoreji. K mnogobrojni udeležbi se vabijo vsi udje in prijatelji kmečkega stanu. Posestniki vinogradov naj tudi svoje viničarje pošljejo na to predavanje, da se tudi oni kaj koristnega nauče. Odbor.

— Vičanci pri Veliki Nedelji. Velikonedeljska kmetijska podružnica priredi velik kmetko-gospodarski shod dne 21. maja t. l. ob 2. uri popoldan na vzornem posestvu gosp. Škerleca v Vičancih, ter vabi spodnještajerske zemljiške posestnike, da se tega shoda udeležijo. Govorilo bode več strokovnjakov in sicer o načinu, kako in s katerimi sredstvi

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Ogledovanje in prodaja plemenske muredolske živine 2. maja 1911 v Judenburgu.

Svoje člane in vse druge zanimance opozarjamo na ogledovanje plemenske živine muredolske pasme s pravico prodaje, ki se bo vršilo 2. maja 1911 v Judenburgu na Gornjem Štajerskem in ki ga bo priredila Zveza muredolskih živinorejskih zadrug na Štajerskem v imenu naše Zveze. Kdor se zanima za podrobnosti, ta najde v nemškem glasilu kmetijske družbe, „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ z dne 16. marca 1911 natančen vzpored in drugo.

II.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Kmetijski stroji in orodja.

Svoje p. n. člane in članice uljudno opozarjamo, da lahko vsled pogodb z mnogimi velikimi tvrdkami prodajamo za znižano ceno vse vrste kmetijskih strojev, kakor: pluge, brane, mlatilnice, mline, obračala za seno, senske grablje, stroje za košnjo, trierje kakor tudi vsa druga najrazličnejša orodja in stroje za polje, travnik in vinorejo, kakor n. pr. tudi škropilnice za drevje in vinograde, žvepljavce i. t. d.

Prašanja in naročila blagovolite pravočasno poslati Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu.

2.

Spremenjena cena umetnih gnojil.

Cene, ki smo jih v svojem cenovniku umetnih gnojil za leto 1911 navedli pri čilskem solitru in žveplovokislem amonijaku, so od 1. aprila t. l. pri 100 kg za 50 v višje.

3.

Dobava bakrene galice, žveplove moke in rafije.

Zveza si je kakor vsako leto tudi letos poskrbela večjo množino prima bakrene galice v vrečah po 100 kg brutto za netto in dvakrat rafinirane najfinejše žveplove moke v vrečah po 50 kg, kakor tudi rafije. Vse te stvari je v dovoljni meri založila in jih torej lahko, dokler bo kaj zaloge, od svojih skladišč oddaja. Cene za prodajo na drobno se na željo naznanijo.

4.

Nakup vina za deželno vzorno klet Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Zveza namerava nakupiti za svojo vzorno klet večjo množino vina starih in mladih letnikov.

Za presojanje kakovosti poslanih pokušenj in določitev prave cene in vrednosti vina se bo vršila 11. in 12. maja t. l. seja posebne v ta namen izvoljene komisije.

Zato vabimo uljudno vse naše člane, naj nam blagovolijo poslati vzorce in ponudbe do 8. maja t. l.

Od vsake ponujane vrste vina morata biti dve, zapečateni steklenici, najmanj pol litra vsaka, dobro spravljene v zaboju in če mogoče, opremljene s pismeno ponudbo. Pošljejo se naj najkasneje do 8. maja upravi deželne vzorne kleti Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem v Eggenbergu pri Gradcu, Alte Poststraße 152 z navedeno množino, ki je na prodaj in ceno. Pošiljatve morajo biti frankirane.

Steklenice s pokušnjami morajo imeti nalepljen listek, na katerem stoji ime ponujavca, vrsta, letnik in cena ponujane vina.

Pokušnje brez takih listov se ne morejo ocenjevati. Na željo pošljemo lesene doze s steklenicami brezplačno, da se nam lahko pošljejo pokušnje.

Končno opozarjamo svoje člane še na to, da se pokušnje vina ne smejo pošiljati naši pi-

sarni v Gradcu (Franzensplatz 2) — ampak, kakor smo že zgoraj omenili, naravnost upravi deželne vzorne kleti, ker moramo sicer za

take pokušnje vina, ki pridejo v Gradec, po ne potrebnem plačati užitninski davek.

III.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca marca 1911. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 28. februarja 1911	—	—	8,503.993	26	3,378.601	63	—	—
Promet marca 1911 . . .	364.138	48	321.917	71	145.557	35	121.515	—
Skupaj . . .	364.138	48	8,825.910	97	3,524.158	98	121.515	—
Proč vračila	—	—	364.138	48	121.515	—	—	—
Stanje dne 31. marca 1911	—	—	8,461.772	49	3,402.643	98	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

Kmetske zadrug	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 28. februarja 1911	—	—	2.765	—	1,364.233	76	—	—
Promet marca 1911 . . .	312	10	265	10	11.048	80	32.057	92
Skupaj . . .	312	10	3.030	10	1,375.282	56	32.057	92
Proč vračila	—	—	312	10	32.057	92	—	—
Stanje dne 31. marca 1911	—	—	2.718	—	1,343.224	64	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca marca 1911 K 953.128.54
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca marca 1911 „ 43.683.92
 Stanje vseh vlog koncem marca 1911 „ 8,464.490.49
 Stanje vsega kredita „ 1911 „ 4,745.868.62
 Uvoz blaga v marcu 1911 „ 333.820.40
 Izvoz „ „ 1911 „ 318.220.74
 Skupni promet meseca marca 1911 „ 652.041.14

Število pridruženih posojilnih društev koncem marca 1911: 278.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem marca 1911: 78.

III.

Posredovalnica za prodajo plemenske in vprežne živine.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Ponudbe:

Matija Nadler v Weblingu štv. 83, pošta Straßgang dveletno pincgavsko telico, težko 400—500 kg;

Karl Eitljörg, posestnik v Puchu pri Weizu, vzhodnještajerskegalisaste ga bika, 1 $\frac{3}{4}$ let staraga, težkega 500 kg;

Posojilnica v Eisbachu, pošta Rein pri Gratweinu, velike množine pitane živine.

Vilhelm Däuber, po domače Golob, v Viliču, pošta Ernovž, 13 mladih svinj;

Franc Budna v Kališovcu štv. 5, pošta Rajhenburg, mladega sivega bika;

Franc Vozlič na Cvenu štv. 25 pri Ljutomeru, 1 $\frac{1}{2}$ letnega bika pincgavske pasme;

Anton Haberl, po domače Schwarz, v Pretulu, pošta Sv. Mihael nad Ljubnim, 2 šestletna, približno 13 metrskih stotov težka vola muredolske pasme, metriski stot po 96 K;

Jožef Nipič v Št. Ilju v Slov. gor., 2 na čas breji kravi za 900 K.

Franc Brauchart, po domače Grausbauer pri Sv. Ožbaltu nad Ivnicco 6 volov za pitanje, težkih od 600 do 800 kg. Razen tega se lahko pri njem izve še za kakih 24 volov enake teže, mešane pasme, za isti namen.

Karl Maurer, Wetzawinkel, pošta Gleisdorf, 2 triletna vprežna vola simodolske pasme, 1300 do 1400 kg težka.

Anton Slavič v Grambach, pošta Križevci, 8 let staro kravo, kakih 500 kg težko, dobro dojnico, križanko marijadvorske in pincgavske pasme, za 460 K.

Alojz Neumeister, Kapfenstein štv. 54 pri Fehringu, okoli 2 leti staro telico, ki ima še vse mlečne zobe in tehta do 400 kg.

Louis Winter, Šmarje ob Pickelbachu, 8 let staraga plemenskega merjasca, 75 kg težkega, cena 130 K za 100 kg; 6 prašičkov, 10 tednov starih, po 25 K; 5 prašičkov po 4 mesese starih,

okoli 35 kg težkih, po 55 K; vsi so yorkshirske pasme.

Jožef Mikuš v Spielfeldu štv. 27, 2 vola, 4½ leta stara, kakih 1450 kg težka, po 100 K za 100 kg.

Graščinska uprava Baltahof, pošta Kumberg pri Gradcu, 6 prima pitanih krav, ki se lahko proti prejšnjemu naznanilu v hlevu ogledajo.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof pri Gratweinu, na čas brejo kravo, ki bo proti koncu maja dobila 6. tele, nad 550 kg težko; 2 molzni kravi, 450 do 550 kg težki, ena med njima nosi šesto tele.

Franc Pečar, nadučitelj in posestnik v Rimskih toplicah, 2 pitana vola, štiriletna, zelo debela, 1350 kg težka.

Naročila:

Viktor Glaser v Rušah pri Mariboru, bike in mlajino pingavske pasme;

Podružnica Ernovž, 3 dveletne bike muredolske pasme in dva enoletna bika muredolske pasme;

Graščina Baltahof, Kumberg pri Gradcu, enoletnega bika pingavske pasme in 10 molznih krav, že dolgo brejih s prvim do četrtem teletom, pasma katerakoli;

Jožef Ivačič, posestnik v Zagorju, pošta Pilštanj, dva lepa mlada vola, triletno brejo kravo in 2 breji muredolski telci;

Irma Trattenschek, posestnica, Kastelitzhof, pošta Gornja Sv. Kunigunda pri Mariboru, 2 polletni marijadvorski plemenski telci;

Jožef Stoisser, št. Andraž v Sausalu, 4 vprežne vole muredolske pasme.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof pri Gratweinu, 2 kravi z novim dojivom, le z zjamčenimi 11 l se kupita ali zamenjata za brejo kravo.

Podružnica Gleinstätten kupi 6 do 8 molznih ali brejih krav s 3. do 4. teletom, pasma katerakoli.

Ponudba mleka:

Florijan Hohl, posestnik v Dörflu, pošt Sv. Ropert ob Rabi, odda najmanj 100 l mleka na dan loco postaje Sv. Ropert ob Rabi. Cena za liter mleka 20 v.

Živinski sejmi v Gradcu meseca maja in junija 1911.

1. Sejmi z rogatino: 4., 11., 18. in 24. maja; 1., 8., 14., 22. in 28. junija.

1. Sejmi z malo klavno živino: 5., 12., 19. in 26. maja; 2., 9., 16., 23. in 30. junija.

3. Mesečni konjski sejmi: v četrtek 4. maja in v četrtek 1. junija.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 8. maja v Podplatu**, okr. Rogatec; na Bregu pri Ptuj**, v Brežicah**, v Polju**, okr. Kozje.

Dne 9. maja v Ljutomeru*, v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Ernovžu**, okr. Lipnica.

Dne 10. maja v mestu Mariboru*; na Ptuj

(sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Sevnici**.

Dne 11. maja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 12. maja v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Središču**, okr. Ormož; v Slovenjem Gradcu**, na Planini*, okr. Sevnica; v Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 13. maja v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 15. maja na Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Arvežu (sejem z drobnico); na Obrajni**, okr. Radgona.

Dne 16. maja v Vojniku**, okr. Celje; pri Sv. Martinu**, okr. Lonč; v št. Ilju**, okr. Maribor;

v Ormožu (svinjski sejem); na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Radgoni**, v Pilštanju**, okr. Kozje.

Dne 17. maja na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje;

Dne 18. maja v Gradcu (sejem z rogatino); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dne 19. maja pri Sv. Lenartu v Slov. gor.**; v Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 20. maja v Brežicah (svinjski sejem).

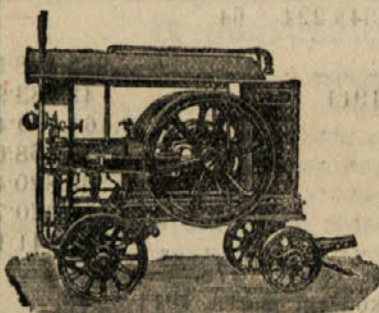
Dne 22. maja v Loki**, okr. Laško; v Studenicah*, okr. Slovenja Bistrica; v Rogatcu**;

v Cmureku**, v Olimjem**, okr. Kozje; v Arvežu**;

v Sopotu**, okr. Brežice.

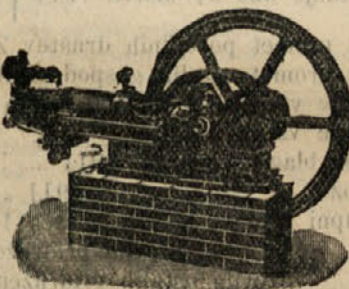
Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri motornih motorjih z visokim tlakom od 16 HP naprej. —
4 do 5 vinarjev : pri : Petrolin motorjih in lokomobilih : kakor 2 do : stoječih motorjih.
mojih 10 HP tudi pri

Tovarna za motorje
J. Warchalowski
DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabl. Ceniki zastoj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolin motorji.

177-2

Proti kugi v gobcu in na parkljih
se priporoča

Matalé

kot najboljše, brzo učinkujoče sredstvo, ki nima ne vonja ne postranskih škodljivih posledic. Po 48 urah začne živina zopet jesti in daje zopet navadno množino mleka. Preskušeno pri c. in k. najvišjih famil. posestvih v Holcu. 1 steklenica, ki zadostuje za 2-3 živinčeta stane K 3-50.

Glavni odposiljatelj: Lekarnar OTON LENK
v Holcu pri Hodoninu, Ogrsko. 176-6

Branja vreden

za vsakega, kdor ima krave, je prospekt št. 174, ker je v njem opisan

Diabolo Separator

mnogimi priznanji! Zahtevajte ga z garancijskimi pogoji gratis in franko še danes od v letu 1872. ustanovljene tvornice za kmetijske stroje. 132-5

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II., Taborstrasse 71.
Zastopniki zaželjeni.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zavarovan.

Alles echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Bahitsch-Sauerbrunn.

Vsako ponarejanje, posnemanje in prodaja drugega balzama z varljivimi znamkami s kazensko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je zanesljivo sredstvo pri vseh boleznih dihal, kašlju, hručenju, hripavosti, katarju gola, pranih bolečinah, pljučnih boleznih, posebno pri influenci, boleznih v želodcu, vnetju jeter in vranice, pomanjkanju apetita, slabi prebavi, zapelosti, boleč v zobeh in ustih, trganju po kosteh, opeklinah, prišča i. t. d. 12/2 ali 6/1 ali 1 velika specialna steklenica K 5.—

Lekarnarja
A. Thierryja
edino pristna
centifolijska
maža

zanesljivo sredstvo pri ranah, oteklinah, vnetjih, tvorih, odstrani vse tuje stvari iz telesa in večkrat pripravi zelo boleče operacije. Pomaga celo pri zelo starih ranah i. t. d. 2 lončka staneta 3 K 60 v. Dobi se v lekarni pri angelju varhu Adolfa Thierryja v Pregradi pri Rogatcu. Tudi v večini apotek, na veliko pa v trgovinah z medicinskimi drogami. 224a-19

Dobra pitna voda podaljša življenje!

Iskanje in odpiranje vreč, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik, Mähr.-Weißkirchen.

Izborna priporočila na razpolago. — Ogled na licu mesta zelo ceno.

131-24

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Slabe skušnje pri gnojenju s kalijem

so izključene, če se dolgi zimski večeri porabijo v to, da se naredi

načrt in proračun o gnojenju.

Na to se naroči pravočasno kalij in si zagotovi popoln uspeh, kojega prinese za naše njive in travnike toliko važno kalijevo gnojilo.

Kajnit in 40% na kalijevo sol

je na prodajo pri kmetijskih zadrugah in podružnicah c. k. kmetijske družbe štajerske, kakor pri Zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem (Gradec, Franzensplatz št. 2) po izvirnih cenah in pogojih kalijevega sindikata.

Pojasnila in nasvete o porabi vsakojakih umetnih gnojil se dobé brezplačno pri g. Francu Mulecu v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

23-W

Cena jajca za nasad!

Od čistopasemskih, premiranih kokoši in rac. Zahtevajte cenik naših opetovano premiranih, kunccev, psov, golobov in perutnine. — Perutninorejski zavod „Edelweis“, Valašské Meziříč, Moravsko. 140-3

Viljeva štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje iz ušes, zmanjšanje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 krone s navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni Apotheke „zur Sonne“, Gradec, Jakominiplatz 24.

291/10-10

Se Kometovi mlini

so dandanes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinskimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekošljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Češki-Lipci.

Komanditna družba E. J. Heller.
Iščejo se zastopniki. 415b/10-24